

BIBINKE-VARIÁCIÓK VASS TIBORRA

*Vass Tibor kiállítása a Magyar Elektrográfiai Társaság galériájában
2015. április 8-16.*

Hogy Bibin valójában kicsoda, mi köze Bibinkéhez, a versekből szökött-e a képekbe, hogy hol is rejtőzik, a hernádkaki mikrovilág melyik szférájából kerül időnként elő, nehéz lenne egzakt módon megválaszolni, ha egyáltalán kérdeznénk. De már tudható, Vass Tibor esetében nem szükséges mindenféleképpen kérdéseket feltenni, mert a legizgalmasabbak azok a válaszok, amelyek a fel nem tett kérdésekre adhatók. Ilyen ez a kiállítás is a Magyar Elektrográfiai Társaság Bölcső utcai galériájában. Belépsz, keresed a képeket a szemed magasságában, de csak a csupasz, fehér falba ütközik tekinteted. Ám, mire megfogalmazódna benned a kérdés, hogy hát akkor hol is a tárlat, a tekinteted feljebb téved, az öt méter magasan lévő plafon irányába, és rájössz, hogy a fejed fölött, a mennyezet alatt folytatólagos szalagszerű mezősáv fut körbe frízszerűen, a helyiség díszítőelemévé válva. És a kb. tizenöt méter hosszú, másfél méter széles papírsávon két, egymás feletti sorba nyomtatva, három egységbe tagolva ott láthatók a művek, Vass Tibor színes elektrográfiai, legutóbbi munkái.

Az első, ami a képekről eszébe jut az embernek, az egységesség, a sorozat elemeinek szoros összetartozása, az egy gondolatra felépített variációk összekapcsolódó, harmonikus egésze. Mint egy nagy család ikergyermekei, ahol az arcokon a hasonlóság tűnik fel először, hogy aztán egyenként megkeressük az eltéréseket, a finom különbségeket, elkülönüléseket. A másik jellemző a harmónia, egyrészt a színek harmóniája, másrészt a struktúráké és a belső karakteré. Ráadásul szépek ezek a képek, dekoratívak és festőiek, noha a dekorativitás finoman tör elő, nem dominál. Keresi a befogadó a mondanivalót, s meg is találhatja, ha figyelmesen vizsgálódik. Talán mindenki mást olvas ki a munkákból, hiszen az absztrakciónak ezen a szintjén nagy a szabadságunk, és épp ez teszi izgalmassá és érdekessé e kiállítást is. Persze lehet keresni a munkákban némi konkrét fogódzót, lehet asszociálni állatok bundájára, meleg, prémes felületekre, vagy akár finom szálú pázsitra is, domborodó természeti képződményekre, ennek mind csak a fantázia szabhat határt. S lehet kutakodni az után is, mit jelent Bibinke után Bibin, állat-e vagy valamilyen emberi figura, netán álruha, álnév, mely mögött a művész/költő rejtetik. Lehet belemenni a kiállító művész irodalmi tevékenységének labirintusába is egyúttal, ami még izgalmasabbá teszi a képnézegetést. Ámde a kiállított műveknek az irodalmi háttér nélkül is meg kell állniuk a helyüket, s meg is állják.

Vass Tibor nem fél attól, hogy „szép” képeket alkosson, korábbi munkái alapján bizton állíthatom, hogy a rútban is megtalálja, feltárja a szépet. Itt rútról szó nincs, csak titokról, amelynek mélységeit rajta

Fotó: Bibók Bea

kívül nemigen ismerhetjük. E munkák nem először láthatóak, hiszen ez év februárjában már kiállította őket a miskolci Feledy-házban is, de egészen másképp, mint most. Miskolcon három teremben elhelyezve, *I. Villák, kulcsok, pikkelyek, szanaszét tükrök*; *II. Bibinke fél a lélek tükrét zárni ott*; *III. Bibinke a tyúk-kultúrház tetején halhólyagot lyukkaparász* sorozatcímekkel ellátva kerültek közönség elé e munkák, egészen intim kapcsolatot teremtve a befogadóval. Ott a játékosság és a festőiség szembetűnőbb volt, mert közelebb voltak hozzánk a képek, a MET galériájában viszont az összefüggés-láncolat került előtérbe, s valamiféle elegáns távolságtartás is. A két kiállítás eklatáns példája annak, hogy a rendezéstől függően mennyire másképp szólalhat meg ugyanaz a képanyag.

Vass Tibor bensőséges viszonyban él környezetével, udvarában néma kacsától különlegesebbnél különlegesebb fajtyúkók és -kakasok, macskák garmadája és három kutya is otthon érzi magát, s a betérő

vendég is. A képekben is, tegyük hozzá. Ha egyszer kinyitjuk a beléjük nyíló ajtót, kicsit beljebb lépünk a művek világába, olyasmiket fedezhetünk fel, amiket közönséges halandó az ajtón innen nem venne észre. Egy alkotóművész belső alkatát, lelki rezdüléseit, színvilágát, harmóniáit, titkait vizsgálhatjuk, s az alkotófolyamat végére megszületett eredményt. Mert hogyan is jön létre egy ilyen mű? Egy elektrográfia utolsó fázisa a nyomtatás, vagy az utolsó előtti, mert valójában utolsónak a kép bemutatását tekinthetjük (ha nem akarunk tovább bódorogni a kortársmű-kereskedelem alig létező világába). Nem, nem egy-két kattintás a számítógép valamely programjában, ahogy sokan képzelik. Amikor Vass megjelöli a műfajt (vegyes technikával készült elektrográfia), a következőket sorolja fel a felhasznált eszközök és módszerek között: számítógép, szkennel, fényképezőgép, fax, fénymásológép, vágódeszka, lánc, evőeszközök, kulcsok, kapupánt, lakat, döglegyek, halbelsősegek, halkülsősegek, kakasvér, kacsatoll, kutyaszőr, fűrészpor, indigó, írógép javítófesték, ezüstpor, faszén, grafit, akril, akrillakk, ruhafesték, letraszet, fapác, hamu, rozsdapor, liszt, lazúr, lenolaj, faggyú, bélyegzőfesték. S még akkor is, ha esetleg ez barokkos túlzásnak, netán a költői fantázia megnyilvánulásának tűnhet, vagy valóban ilyen változatos eszköztáron át jutott az alkotó a végeredményhez, (nemigen tudnám magam sem biztos megmondani, de én hiszek Vass Tibornak), annyi mindenképpen igaz, hogy az eredmény imponáló. Az, hogy ilyen, a Vass-i versvilághoz koncepcionálisan illeszkedő munkák születhessenek, amelyek ugyanakkor önálló műalkotásként jegyezhető képek, nagyon tudatos alkotói folyamatot sejtet, akkor is, ha a létrehozásuk folyamatában véletlenek is közrejátszottak, mint ahogyan ez gyakran lenni szokott a képzőművészeti alkotófolyamatban (s a költészetben is). Ugyanis a kép önmagát alakítja, bármilyen eszköztárral dolgozunk, s az elképzelésünkbe a pillanatnyi intuíció, érzem, hangulat is belejátszik. Ez sejtethető a három sorozat alakulásából, miközben nagyon ott van mögötte az alkotói fegyelem és szándékoltás is. A képszerkezetre általában a rafinált kiegyensúlyozottság jellemző, miközben benne a dinamika is.

Vass Tibor remekül alkalmazza a színeket, engem talán ez ragad meg leginkább. Szétterülnek a foltok, birtokba veszik a felületet, szabályosan vagy szabálytalanul, mégis formát öltve, színekkel szövetkezve. Gyönyörű, ragyogó pirosak, kékek az indigótól az ultramarinon és királykéken át az égbéig, telt sárgák és fehérek erősítik egymást, míg a barnás-zöldes sorozata visszafogottabb, kevésbé harsány, épp ezért erősödik meg e közegeben a kobaltkék. Harmadik sorozatán a barnák, vörösek, téglaszínek dominálnak, angol-, velencei és miniumvörösek, nápolyi és kadmiumsárgák, az ember úgy érzi, melegedni lehetne mellettük. Bár képi megfogalmazásban és szerkezetileg semmiképp, színhasználatban található közös pont Gyarmathy Tihámér festményeivel, de Gyémánt Lászlónak az 1990-es évek elején festett absztraktjai-val is, Klimó Károlynak Marquis de Sade-illusztrációival, elsősorban a színek intenzitásában. Schénernek az 1960-as évek végén készült csurgatott munkáihoz is vezet ösvény. És feltétlenül meg kell említenünk a Magén István legújabb munkáinak intenzív színvilágához való közelséget is, amennyiben a kortárs képzőművészet széles palettáján megpróbálkozunk Vass Tibor elhelyezésével. Utóbbi ráadásul műfajilag is azonos.

A hosszú, költői címek szerepet kapnak, egyszerre orientálnak és teszik rejtélyessé is a képsorozatok. Bibinke itt, Bibinke ott, míg aztán egyszerre előttünk áll a nagy Bibin, vagy ha úgy tetszik, a Vass-világ, most éppen egy fríz formájában. Jól van ez így.

LÁNG ESZTER